

ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකුව - 2021

1.1. මතය

ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකුවෙහි ("බැංකුව") 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වූ වර්ෂය සඳහා ආදායම් ප්‍රකාශනය, විස්තීරණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් සමන්විත 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

බැංකුවේ 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 . මතය සඳහා පදනම

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිතීන් යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 . මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, බැංකුව අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරීත්වය බැංකුව ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා බැංකුවේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

බැංකුවේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, බැංකුවේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යාම අවශ්‍ය කෙරේ.

1.4. විගණන විෂය පථය

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණකගේ වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතික වීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑම විටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය

ප්‍රකාශයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශයන් ඇතිවිය හැකි අතර, මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි බලපෑමක් විය හැකි බව අපේක්ෂා කෙරේ.

මා විසින් වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය කරන ලදී. තවද,

- වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශයන්ගේ අවදානම් හඳුනාගැනීමේදී හා තක්සේරු කිරීමේදී අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පටිපාටි සැලසුම් කිරීමෙන් වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවන්නාවූ අවදානම් මඟහරවා ගැනීමට, ප්‍රමාණවත් සහ සුදුසු විගණන සාක්ෂි ලබාගැනීම මාගේ මතයට පදනම් වේ. වරදක් නිසා සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවක් හේතුවෙන් සිදුකරන ලද ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශයක් හඳුනා නොගැනීම මඟින් සිදුවන්නාවූ බලපෑම ප්‍රබල වන අතර, දුස්සන්ධානය, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීම, වේතනාන්විත මඟහැරීම හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟහැරීම වංචාවක් ඇතිවීමට හේතුවේ.
- අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පටිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස බැංකුවේ අභ්‍යන්තර පාලනය සම්බන්ධයෙන් අවබෝධයක් ලබා ගන්නා ලද නමුත්, අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳ මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමට අදහස් නොකරයි.
- කළමනාකරණය විසින් අනුගමනය කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය සහ යොදා ගන්නා ලද ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල හා සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම්වල සාධාරණත්වය ඇගයීම.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් බැංකුවේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාළත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව් කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව් කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතු වේ. මාගේ නිගමනයන් විගණකගේ වාර්තාවේ දිනය දක්වා ලබා ගන්නා ලද විගණන සාක්ෂි මත පදනම් වේ. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් විය හැකිය.
- හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය සහ අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණ අයුරින් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් බව ඇගයීම.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ බැංකුවේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;
- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ බැංකුවේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, බැංකුව ක්රියා කර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව, සහ

- සමීපත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.5.1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන සකස් කිරීම පිළිබඳ අභ්‍යන්තර පාලනය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>I. බැංකුවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අවසන් කිරීමේ ක්‍රියාපටිපාටිය සම්බන්ධයෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශන සකස් කිරීම සඳහා වූ පුළුල් හස්තමය ක්‍රියාවලිය, ශ්‍රී.ලං.මු.වා.ප්‍ර. වලට අනුගත වීම හේතුවෙන් හටගන්නා ලද අමතර ගණනය කිරීම සඳහා පද්ධතියක අවශ්‍යතාව, පොදු ලෙජරයට ගැලපීමකින් තොරව සෘජුවම මූල්‍ය ප්‍රකාශන වලට සටහන් පැනවීමද, මූල්‍ය අංශයේ යාවත්කාලීන කළ අත්පොතක් නොතිබීම, මූල්‍ය වාර්තාකරණය සඳහා භාවිතා කරනු ලබන තොරතුරු සම්බන්ධයෙන් විධිමත් ලේඛනගත ප්‍රතිපත්තියක් නොමැති වීම නිරීක්ෂණය විය.</p>	<p>මූලික බැංකු පද්ධතියේ (සීබීඑස්) පවතින යම් සීමාවන් හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශන සකස් කිරීමේදී පුළුල් හස්තමය ක්‍රියාවලියක් නොවැළැක්විය හැකිය. පොදු ලෙජර වෙත පසු දාතම තොරතුරු ඇතුළත් කිරීමේ පහසුකම සීබීඑස් හි නොමැති බැවින්, අවශ්‍ය විටදී මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ගැලපුම් ඇතුළත් කිරීම කර පසුව පොදු ලෙජරය වෙත ඇතුළත් කරනු ලැබේ. මූල්‍ය අංශය සඳහා යාවත්කාලීන අත්පොතක් නොමැති වුවද, මූල්‍ය ප්‍රකාශන අවසන් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය මනාව ලේඛනගත කර ඇති අතර සෑම වසරකම දෙසැම්බර් මාසයේදී යාවත්කාලීන කරන ලද ලේඛනයක් සියලුම ශාඛා වෙත බෙදා හරිනු ලැබේ.</p>	<p>මූල්‍ය ප්‍රකාශන සැකසීමට අදාළ අභ්‍යන්තර පාලන ශක්තිමත් කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ගන්න.</p>
<p>II. මධ්‍යගත වාර්තාවක් නොතිබීම, තනි පුද්ගල සැලකිය යුතු ණය ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී සමාලෝචන ක්‍රියාවලියක් සිදු නොවීම සහ භානිකරණ ගණනය කිරීම සඳහා තවදුරටත් වැඩිදියුණු කිරීම් අවශ්‍යබව නිරීක්ෂණය විය. මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීමේ දී සහ හඳුනාගත් විගණන නිරීක්ෂණ සඳහා ගැලපීම් සිදුකිරීමේ දී සැලකිය යුතු ප්‍රමාදයක් සහ ඉදිරිපත් කර ඇති මූල්‍ය ප්‍රකාශන වෙතම අංශයක් මගින් සමාලෝචනය නොකිරීම හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශන සඳහා වූ සටහන් වල දෝෂයන් තිබුණි.</p>	<p>අභ්‍යන්තර විගණන අංශය හරහා නිසි සමාලෝචන ක්‍රියාවලියක් ක්‍රියාත්මක වන අතර තවදුරටත් වැඩිදියුණු කිරීම් සලකා බලමින් පවතී. භානිකරණ ගණනය කිරීමේ සංකීර්ණත්වය සහ පසුගිය වසරේ නොවැළැක්විය හැකි තත්වයන් හේතුවෙන් සමහර ප්‍රමාදයන් සිදුවිය. අනාගතයේදී මෙවැනි සිදුවීම් නැවත ඇති නොවීමට උපරිම උත්සාහයක් දරනු ලැබේ.</p>	

III. එකම විස්තරය සඳහා පොදු ලෙජර මෙම කාරණය තොරතුරු තාක්ෂණ ගිණුම් කිහිපයක් බැංකුව විසින් අංශය සමඟ සාකච්ඡා කර ඒ අනුව නිර්මාණය කර තිබූ අතර අදාළ අවශ්‍ය නිවැරදි කිරීම් සිදු කරනු ලෙජරයට ශේෂයන් ඇතුළත් ලැබේ. කිරීමේදී ව්‍යාකූලත්වයට පත්වීමට එය හේතු විය. තවද, සමහර ආදායම් ගිණුම් සම්බන්ධයෙන් සෘණ ශේෂයන් නිරීක්ෂණය විය.

1.5.2. නොසැසඳූ වාර්තා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>I. කොවිඩ් 19- පොලිය සඳහා වූ අවිනිශ්චිත ගිණුම සැසඳීමට බැංකුව විසින් ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොතිබූ අතර එම නිසා රු.167,026,840ක් ණය හිමියන්ට බැර කිරීමෙන් ඉහත ගිණුම සැසඳුම් කර ඇත. තවද, මධ්‍යගත මට්ටමින් පාරිභෝගිකයා අනුව ඉහත ශේෂයන් පිළිබඳ තොරතුරු ලබා ගත නොහැකි විය.</p>	<p>මෙම මුදල අත්හිටවූ පොලී නියෝජනය කරන අතර අනුරූප මුදලින් අයකර ගෙන ඇති ලැබිය යුතු පොලිය හස්තමය ලෙස හඳුනාගත යුතුව ඇත. තවදුරටත් මෙම මුදල තහවුරු කර ගැනීමෙන් පසු මෙම වසර අවසන් වන විට පොලී ආදායම ලෙස හඳුනාගැනේ.</p>	<p>කොවිඩ් 19- පොලිය සඳහා වූ අවිනිශ්චිත ගිණුම සහ අදාළ ලැබිය යුතු ගිණුම් පිළිබඳ සැසඳුම් කිරීමට සහ CBSL විධානවලට අනුකූල නොවන පරිදි එකතු කරන ලද අතිරික්ත පොලිය ආපසු ගෙවීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගන්න.</p>
<p>II. ඉඩම් සහ ගොඩනැගිලි නිවැරදිව වර්ගීකරණය නොකිරීම හේතුවෙන් 2021.12.31 දිනට බැංකුව සතු ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් පොදු ලෙජර ශේෂයන් සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සටහන් අංක 24(6) රු.10,090,829ක වෙනස්කම් නිරීක්ෂණය විය.</p>	<p>ඉදිරියේදී නිවැරදි කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගනු ඇත.</p>	<p>තවදුරටත් ප්‍රමාදයකින් තොරව නොසැසඳූ වාර්තා සැසඳුම් කිරීමට සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශන නිවැරදිව සකස් කිරීම අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගන්න.</p>
<p>III. කල්බදු වත්කම් අයිතිය ගණනය කිරීම අනුව සමහර ශාඛාවල පසුගිය කල්බදු ගිවිසුම් 2021 වසර තුළ අවසන් වී ඇති අතර නව ගිවිසුම් අත්සන් කර ඇත.</p>	<p>අනාගත ගණනය කිරීම් වලදී මෙම කාරණය සැලකිල්ලට ගනු ලැබේ.</p>	

කෙසේ වෙතත්, කල්බදු වගකීමට එකතු කිරීම් සහ කල්බදු වත්කම් හඳුනාගෙන නොතිබූ අතර සූත්‍රයේ දෝෂයක් හේතුවෙන් එහි බලපෑම පොලී පිරිවැය යටතේ ගැලපුම් කර තිබුණි.

IV. 2021.12.31 දිනට කුලී අනාගත ගණනය කිරීම් වලදී අන්තිකාරම් ගිණුමේ මෙම කාරණය විසඳනු ඇත. රු.20,581,415 ක බැර ශේෂයක් නිරීක්ෂණය විය.

V. පොදු ලෙජර ශේෂයේ සහ 2021 වර්ෂයේ අවසාන ගිණුම්වල භාණිකරණය ගණනය ජාතික විගණන කාර්යාලය විසින් කිරීම සඳහා සකස් කරන පෙන්වා දීමෙන් පසුව මෙම ලද සමස්ත ණය කරුණ තොරතුරු තාක්ෂණ අංශය ලැයිස්තුවේ, තැන්පතු වලට සමභ සාකච්ඡා කර අවශ්‍ය නිවැරදි එරෙහිව ලැබිය යුතු ණය කිරීම් සිදු කරන ලදී. සඳහා ලැබෙන පොලිය සම්බන්ධයෙන් රු.62,060,413 ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය.

VI. 2021.12.31 දිනට පොදු මෙම වෙනස්කම්වලට මූලික ලෙජරයට අනුව ශේෂයන් හේතු සොයා බැලීමේ ක්‍රියාවලියක සහ තැන්පතු කළඹේ හිඟ යෙදී සිටින අතර මෙය අවසන් වූ ශේෂයන් අතර පසු, බොහෝ විට 2022.12.31 රු.55,335,638 ක හෝ ඊට පෙර නිවැරදි කිරීමට වෙනස්කම් නිරීක්ෂණය කටයුතු කරනු ඇත. විය.

1.5.3. විගණනය සඳහා ඉදිරිපත් නොවූ ලේඛණගත සාක්ෂි

විගණන නිරීක්ෂණය

ලංකාපුත්ර සංවර්ධන බැංකුවේ පැවති රු.11,106,023 ක තොගය සහ මාර්ගස්ථ තොග රු.952,007 ක සෘණ ශේෂය තහවුරු කිරීම සඳහා සාක්ෂි නොමැත.

කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම

ලංකාපුත්‍ර සංවර්ධන බැංකුව (එල්.ඩී.බී) අත්පත් කර ගැනීමේදී මෙම ශේෂයන් එල්.ඩී.බී ගිණුම් පොත්වල තබා ඇත. කෙසේ වෙතත්, අත්පත් කර ගැනීමේදී තොග වෙනසට එරෙහිව වෙන්කිරීම් සිදු කර ඇත. තොගයේ කොටසක් භෞතිකව සත්‍යාපනය කරන ලද අතර ඉතිරිය යථාකාලයේදී සත්‍යාපනය කිරීමට නියමිතය. තවද

නිර්දේශය

තවදුරටත් ප්‍රමාදයකින් තොරව තොග වටිනාකමේ නිරවද්‍යතාවය පරීක්ෂා කර අවශ්‍ය ගැලපීම් සිදු කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගන්න.

සත්‍යාපනයෙන් පසු කිසියම් වෙනසක් ඇති වුවහොත්, පවතින ප්‍රතිපාදන මඟින් එය කපා හරිනු ලබන අතර 2022.12.31 වන විට ක්‍රියාවලිය අවසන් කිරීමට සැලසුම් කර ඇත.

1.6 ලැබිය යුතු සහ ගෙවිය යුතු ගිණුම්

1.6.1 ලැබිය යුතු මුදල්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ දැක්වීම	අදහස්	නිර්දේශය
<p>I. 2021 වර්ෂය තුළ ගනුදෙනුකරුවන්ගෙන් මුදල් ලබා නොගෙන සහ නව ණයක් ලබා දීමෙන් නොගෙවූ ණය රු.1,132,412,322, පොලිය රු.41,737,913 සහ ගාස්තු රු.691,673 ක් අය කර ගෙන ඇත. ඒ අනුව, වටිනාකම රු.2,154,243,252 ක් වූ ණය 13,321 සංඛ්‍යාවක් අක්‍රීය ණය පියවීම සඳහා ලබා දී ඇත. පියවන ලද අක්‍රීය ණය වලින් අයකර ගන්නා ලද පොලී සහ අනෙකුත් ගාස්තු 2021 මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ ආපසු ගලපා ඇති අතර නොවැම්බර් සහ දෙසැම්බර් මාසවලදී පියවන ලද අක්‍රීය ණය සහ පියවන ලද ක්‍රියාකාරී ණය සඳහා ගැලපීම් සිදු කර ඇත. කෙසේ වෙතත්, බැංකුව වෙත මුදල් ගලා ඒමකින් තොරව පැරණි ණය වසා දැමීම සහ නව ණය ලබා දීමත් සමඟ කල්පසු වූ දිනවල වැඩිදියුණුව සහ පැහැර හැරීමේ සම්භාවිතාව ගණනය කිරීමේ දී වැඩියෙන් අදාළ නොවන පහසුකම් ලෙස හඳුනා ගැනීම හේතුවෙන් භාණ්ඩකරණ සඳහා උන ප්‍රතිපාදනයක් නිරීක්ෂණය විය.</p>	<p>මූලික බැංකු පද්ධතිය හරහා උත්පාදනය වන තොරතුරු භාවිතා කරමින් භාණ්ඩකරණය ගණනය කිරීම සිදු කර ඇත. මෙම කරුණ යම් දුරකට නිවැරදි කිරීම සඳහා ගණනය කිරීමේදී අනිත් වෙනස්කම් සිදු කර ඇත. කෙසේ වෙතත් ඉදිරියේදී එවැනි සිදුවීම් ඇති නොවීමට පියවර ගනු ඇත.</p>		<p>ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් නිකුත් කරන ලද උපදෙස්වලට අනුකූලව ණය සහ අයකර ගැනීමට සහ අත්තිකාරම් ප්‍රදානය කිරීමට සහ සකස් කළ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල නිරවද්‍යතාවය සහතික කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගන්න.</p>
<p>II. ණයවල ගුණාත්මක භාවය පිරිහීම හේතුවෙන් 2020 වසරේ 2 අදියර යටතේ වර්ගීකරණය කරන ලද ණය හා සැසඳීමේදී, 2 අදියර යටතේ වර්ගීකරණය කරන ලද ණය රු. බිලියන 9.8 කින් හෝ සියයට 42 කින් ඉහළ ගොස් ඇත.</p>	<p>කොවිඩ් 19 වසංගත තත්ත්වය, කාර්ය මණ්ඩල හිඟය සහ රට වසා දැමීම හේතුවෙන් ගනුදෙනුකරුවන්ට තම ණය නියමිත වේලාවට ලබා දීම සඳහා ශාඛා වෙත පැමිණීමට නොහැකිවීම හේතුවෙන් රට තුළ</p>		<p>ණය කළමනාකරණ ගුණාත්මක බව ඉහළ නංවන අතරම ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් නිකුත් කරන ලද උපදෙස්වලට අනුකූලව අක්‍රීය ණය අඩු කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග</p>

පෙර නොවූ විරූ පරිදි පැවති ගන්න. බරපතල තත්ත්වයන් හේතුවෙන් ණයවල ගුණාත්මකභාවය පිරිහී ගියේය. මෙය ණය ආපසු අයකර ගැනීමට පමණක් නොව ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම් සහ සහන ලබාදීමේ ක්‍රියාවලියට ද බලපෑවේය. තවද, ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකුවේ ගනුදෙනුකාර පදනම ග්‍රාමීය, අඩු සහ මධ්‍යම ආදායම්ලාභී පවුල්වලට අයත් වන අතර පොහොර ප්‍රශ්නය, වැටුප් කප්පාදුව, රැකියා අහිමිවීම් ආදිය හේතුවෙන් සැලකිය යුතු ලෙස පීඩාවට පත් වී ඇත.

III. 2020.12.31 දිනට සියයට 10.11ක්ව පැවති බැංකුවේ දළ අක්‍රීය ණය අනුපාතය 2021.12.31 වන විට සියයට 8.71 දක්වා අඩු වී ඇත. කෙසේ වෙතත්, 2020.12.31 අවසන් වසරට සාපේක්ෂව අක්‍රීය ණය ශේෂය අඩු වී තිබුණේ රු. මිලියන 336.5කින් පමණි.

2020 වසර හා සසඳන විට මුළු ණය කළඹ රු. බිලියන 21.9 කින් වැඩි වීම හේතුවෙන් අක්‍රීය අනුපාතය අඩු වී ඇත.

IV. 2021.12.31 දිනට රු. බිලියන 117ක් හෙවත් දළ ණයවලින් සියයට 61.9ක් පුද්ගලික ඇප මත ලබා දී ඇති අතර එම නිසා ණය පැහැර හැරීමක් වුවහොත් හිඟ ශේෂයන් අයකර ගැනීමේ හැකියාව ගැටලුසහගතය.

ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකුවේ ගනුදෙනුකාර පදනම ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල සිටින අඩු / මධ්‍යම ආදායම්ලාභීන් වන අතර ඔවුන්ගෙන් බොහෝ දෙනෙකුට වටිනා වත්කම් නොමැති හෝ අඩු වටිනාකමක් සහිත වත්කම් හෝ නීතිමය බාධක හේතුවෙන් සුරැකුම්පත් ලෙස ලබා ගත නොහැක. එබැවින් බහුතර ණය පුද්ගලික ඇප මත ලබා දී ඇත.

V. වයස අවුරුදු 80 ට වැඩි ගනුදෙනුකරුවන් සඳහා වටිනාකම රු.531,268,458 ක් වූ ණය 325 ක සංඛ්‍යාවක් ලබා දී ඇති අතර 2021.12.31 දිනට ඉහත ණයවල අයවිය යුතු ශේෂය රු. 37,908,237 කි. කෙසේ වෙතත්, වයස් සීමාව වැඩි වීමත් සමඟ උපයන ආදායම අඩුවීම හේතුවෙන් මෙම ණය ආපසු අයකර ගැනීමේ හැකියාව ගැටලු සහිතය.

බැංකුවේ සිරිතක් ලෙස, ණය රක්ෂණයක් ලබා ගත හැකි නම් හෝ ණය කාලය අවසන් වන විට හවුල් ණයකරුගේ වයස අවුරුදු 60 ට අඩු නම් මිස වයස අවුරුදු 60 ට වැඩි ගනුදෙනුකරුවන් සඳහා ණය ලබා නොදේ. කෙසේ වෙතත්, නිශ්චල දේපල උකස් මත කාලීන ණය ලබා දෙන අවස්ථාවේදී සහ දේපල හිමිකරු

සම-ණයකරු වන අවස්ථාවේදී, ණය ගැනුම්කරුගේ වයස් සීමාව බැරැරුම් ලෙස සලකනු නොලැබේ. තවද, 2021.12.31 දිනට අයවිය යුතු ශේෂය සැලකිය යුතු නොවේ.

VI. පොලී අනුපාත 2022.04.08 දිනැති මුදල් ප්‍රතිපත්ති සමාලෝචන අංක 03 අනුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් මණ්ඩලය විසින් නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය (එස්.ඩී.එල්.ආර්) සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය (එස්.එල්.එල්.ආර්) පිළිවෙලින් සියයට 13.5 සහ සියයට 14.5 ක් දක්වා වැඩි කිරීමට තීරණය කර තිබුණි. 2021.12.31 දිනට රු. 166,591,270,626 ක අයවිය යුතු ශේෂයක් සහිත 621995 ක ණය සංඛ්‍යාවක් වාර්තා කර ඇත. එයින් රු.129,018,194,387 ක අයවිය යුතු ශේෂයක් හෝ මුළු අයවිය යුතු ශේෂයෙන් සියයට 77ක් සහිත 423760 ක ණය සංඛ්‍යාවක් සියයට 15කට වඩා අඩු පොලී අනුපාතයක් දරයි. එබැවින් ස්ථාවර තැන්පතු සඳහා සියයට 20 ට වඩා වැඩි පොලී අනුපාත වැඩිවීමේ ප්‍රවණතාවය සමඟ ශුද්ධ පොලී ආදායම සඳහා සෘණාත්මක බලපෑම් වාර්තා විය හැකිය.

බැංකුවේ බොහෝ ණය පහසුකම් ස්ථාවර පොලී අනුපාත සහිතව ලබා දී ඇති බැවින්, මහ බැංකුව විසින් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද ප්‍රතිපත්ති අනුපාතවලට අනුකූලව දැනටමත් ණය ලබා දී ඇති පහසුකම් සඳහා පොලී අනුපාත සකස් කිරීමට බැංකුවට තාක්ෂණික ගැටලුවක් පවතී. කෙසේ වෙතත්, අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ඇතිව දැනට පවතින කළඹෙහි යම් කොටසක් සඳහා පොලී අනුපාත සියයට 2-3 කින් වෙනස් කිරීමට බැංකුව මූලපුරා ඇති අතර එමඟින් මතු වූ කාරණයට පිළියමක් වනු ඇත.

ණය සහ තැන්පතු කළඹ එලදායී ලෙස කළමනාකරණය කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගන්න.

VII. ණය සංඛ්‍යාව 294 කට අදාලව රු. 123,812,228 ක අයවිය යුතු ණය ශේෂයක් සහ රු.14,433,266 ක් වූ අයවිය යුතු පොලී ශේෂයක් පද්ධතියට ඇතුළු නොකර හස්තමය ලෙස නඩත්තු කර ඇත.

පෙර පැවති SME බැංකුව විසින් මෙම ණය ලබා දී ඇති අතර SME බැංකුවේ ගනුදෙනුකරුවන්ට, ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකුවේ හෝ පෙර පැවති ලංකාපුත්‍ර සංවර්ධන බැංකුවේ ඉතුරුම් ගිණුම් නොමැත. ඒ නිසා ඔවුන් වෙනත් වාණිජ බැංකු ගිණුම් හරහා මුදල් තැන්පත් කර ණය පියවීම සිදුකරයි. SME බැංකුවේ ගනුදෙනුකරුවන් සඳහා ඉතිරිකිරීමේ ගිණුම් නොමැතිකම හේතුවෙන්, ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකුවේ සී.බී.එස් පද්ධතියට කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර

පද්ධතිය හරහා සියලු පහසුකම් පවත්වාගෙන යාමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගන්න.

ණය සංක්‍රමණය කිරීමට නොහැකි විය. නමුත් වාර්තා කිරීම සහ ණය අයකර ගැනීම සඳහා, කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ණයවල යාවත්කාලීන ශේෂයන් ඇතුළත් කරමින් සවිස්තරාත්මක එක්සෙල් පත්‍රය නඩත්තු කර ඇත.

VIII. ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියන් සඳහා ලැබිය යුතු පොලිය 2020 වර්ෂයට අදාළව රු.36,391,067ක් සහ 2021 සඳහා රු.1,581,298,999ක මුදලක් 2022.06.01 දින දක්වා මහා භාණ්ඩාගාරයෙන් ලැබී නොතිබුණි.

ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසි තැන්පතු සඳහා මුදල් අමාත්‍යාංශයෙන් ලැබිය යුතු පොලිය අදාළ අමාත්‍යාංශ නිලධාරීන් සමඟ පසු විපරම් කරමින් පවතින අතර මේ වසර අවසන් වන විට බැංකුවට සැලකිය යුතු මුදලක් ලැබෙනු ඇත.

ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියන්ගේ පොලී ලැබිය යුතු ශේෂය නිවැරදිව ගණනය කිරීමට සහ ලැබිය යුතු ශේෂයන් අයකර ගැනීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගන්න.

1.6.2 ගෙවිය යුතු ගිණුම්

විගණන නිරීක්ෂණය

කළමනාකාරිත්වයේ දැක්වීම

අදහස්

නිර්දේශය

I. ලංකාපුත්තර සංවර්ධන බැංකුව විසින් වසා දැමූ ඇඟලුම් කම්හල් සඳහා ලබා දුන් ණය 2007.01.22 දිනැති කැබිනට් සංදේශ අංක එම්එන්/එන්එම්ඒයූ/ටීඑර්එල්/සීඑම් අනුව වසා දමන ලද කම්හල් ජරතීවයුභගත /ජරතිසංස්කරණය කිරීමේ යෝජනා ක්රමයක් ක්රියාත්මක කිරීමට පහසුකම් සපයන්නා ලෙස මුදල් අමාත්‍යාංශය ක්‍රියා කරමින් වසා දමන ලද ඇඟලුම් කම්හල් අතර බෙදා හැරීම සඳහා එල්ඩීබී වෙත රු. 750,000,000 ක් ලබාදී ඇත. මෙම අරමුදල් වලින් රු. 700,000,000 ක් වසා දැමූ ඇඟලුම් කම්හලක් සම්බන්ධයෙන් ලැබී ඇති අතර රු. 50,000,000 ක් වෙනත් කර්මාන්ත ශාලා 5 ක් සඳහා ලැබී තිබුණි.

ණය හිඟ ශේෂයන් අයකර ගැනීමට සහ එකතු කළ මුදල් මහා භාණ්ඩාගාරයට යැවීමට අවශ්‍ය පියවර ගන්න.

(i) වසා දැමූ ඇඟලුම් කම්හල සඳහා ලැබුණු රු. 700,000,000 ක මුදලින්, එල්ඩීබී විසින් මුදාහැර තිබුණේ රු. 580,865,369 ක් වූ අතර එබැවින් භාණ්ඩාගාරයට ආපසු ගෙවීමකින් තොරව

වසා දැමූ ඇඟලුම් කම්හල සඳහා ලැබුණු මුදල් රු.මිලියන 700 කින්, පැවති එල්.ඩී.බී. විසින් රු. මිලියන 580.8 ක් පමණක් මුදාහැර තිබූ අතර ඉතිරිය රජයේ බැංකුවක් හරහා උපයෝජනය

රු.119,134,631 බැංකුව තුළ පවතී. තවද, ඉහත කැබිනට් සංදේශයේ 7 වන වගන්තියට පටහැනිව, වසා දැමූ ඇඟලුම් කම්භලෙන් එකතු කරගත් මුදල වූ රු.25,500,000න් රු.5,500,000 ක් එල්ඩීබී විසින් භාණ්ඩාගාරයට නොගෙවා තබාගෙන තිබුණි.

කළ හැකි පරිදි සකස් කරගත් වෙළඳ මූල්‍ය පහසුකම්ක් ලබා දී තිබූ අතර එම පහසුකම් භාවිත නොකළහොත් මුදල් ප්‍රවාහයක් සිදු නොවේ. එසේ, භාවිතයට නොගත් රු. මිලියන 119.1 ක් මුදල් අමාත්‍යාංශයට වගකීමක් ලෙස ගිණුම්ගත කර ඇත. තවද, ඉහත ඇඟලුම් කම්භලෙන් එකතු කරන ලද රු. මිලියන 5.5 ක මුදලක් අමාත්‍යාංශයට ප්‍රේෂණය නොකළ අතර ඉතා අඩු මුදලක් බැවින් අමාත්‍යාංශයට වගකීමක් ලෙස ගිණුම්ගත කර ඇත.

(ii) අනෙකුත් කර්මාන්තශාලා සඳහා ලැබුණු මුදලින් රු. 50,000,000, අනුමත පහසුකම් රුපියල් 49,000,000 කි. කෙසේ වෙතත්, එල්ඩීබී හි ගනුදෙනුකරුවන්ගේ ණය ජරකාගනවලට අනුව සමාගම් සඳහා බෙදා දී ඇත්තේ රු. 25,354,517ක් පමණි. ඉහත කැබිනට් සංදේශයේ 7 වන වගන්තියට පටහැනිව, මෙම කර්මාන්ත ශාලා වලින් එකතු කරන ලද රු. 16,000,482 ක මුදල් භාණ්ඩාගාරයට ආපසු ගෙවීමකින් තොරව බැංකුව විසින් තබාගෙන තිබුණි.

අනෙකුත් කර්මාන්තශාලා සඳහා ලැබුණු මුදල් රු.මිලියන 50 කින් , පෙර පැවති එල්.ඩී.බී. විසින් රු. මිලියන 49 ක් ලබා දීමට සැලසුම් කර තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, සමහර කර්මාන්තශාලා සුදුසුකම් නිර්ණායකවලට අනුකූල නොවීම හේතුවෙන් රු.මිලියන 25.3ක් ලබා දෙන ලදී. බැංකුව විසින් මෙම කර්මාන්තශාලාවලින් නීතිමය මාර්ගයෙන් රැස්කර ගත් රු.මිලියන 16ක් මුදල් අමාත්‍යාංශයට වගකීමක් ලෙස පොත්වල ගිණුම්ගත කර ඇත.

II. ණය ඇපකර වන්දි

2021.12.31 දිනට මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල අනෙකුත් වගකීම් යටතේ ණය ඇපකර වන්දි ශේෂය යටතේ රු.17,364,550ක් පෙන්වා තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, ඉහත ශේෂය තහවුරු කිරීමට සාක්ෂි නොතිබූ අතර, ඉහත ඒවායින් රු.15,148,819 වසර 3ක් හෝ ඊට වැඩි කාලයක් එලෙසම පවතී. තවද, 2021.12.31 දිනට හර ශේෂයන් ද ඉහත ගිණුමේ පැවතුනි.

මෙම මුදල වගා ණය පහසුකම් සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවෙන් ලැබුණු හිමිකම් නියෝජනය කරයි. බැංකුව යම් යම් කොන්දේසිවලට අනුකූල වීමට අපොහොසත් වූ නිසා සහ මහ බැංකුව වෙත ආපසු ගෙවිය යුතු එම මුදල ආපසු ගෙවීමට ඇති බැවින් පොදු ලෙජරය තුළ වගකීමක් ලෙස දක්වා ඇත. කෙසේ වෙතත්, මෙම මුදල තවදුරටත් තහවුරු කර මේ වසර අවසන් වන විට ඒ අනුව අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගනු ඇත.

තවදුරටත් ප්‍රමාදයකින් තොරව දිගුකාලීන ගෙවිය යුතු ශේෂයන් පියවීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට සහ පවතින වෙනස්කම් සැසඳුම් කරන්න.

III. ආර්.ඩී.බී. ගිණුම් වෙත මාරු කිරීම සඳහා "එස්.එම්.ඊ. පියවීම් ගිණුම් ශේෂයන් ලෙස රු.13,551,546 ක් 2020 වර්ෂයේ සිට පැවතුණි.

බැංකුව විසින් භාවිතා කරන ලද ණය මොඩියුලයට අනුව, පෙර පැවති එස්.එම්.ඊ බැංකුවේ ගනුදෙනුකරුවන්ගෙන් නියමිත මුදලට වඩා එකතු කරන ලද මුදල් මෙමගින් පිළිබිඹු කරයි. ගනුදෙනුකරුවන් එවකට එස්.එම්.ඊ බැංකුවේ ඉතුරුම් ගිණුම් පවත්වාගෙන නොයන බැවින්, ගනුදෙනුකරුවන් විසින් ණය මත කරන ලද තැන්පතු තාවකාලිකව රැඳවීම සඳහා මෙම ගිණුම නිර්මාණය කර ඇත. එබැවින්, මෙම ගිණුම්වල සංයුතිය තවදුරටත් විමර්ශනය කර මෙම වසර අවසානයේ ආදායම් හඳුනා ගැනීමට මුල පිරීම් සිදු කරනු ලැබේ.

ශේෂයන් සැසඳීමට සහ අයකර ගන්නා ලද අතිරික්ත මුදල් තිබේ නම් ගනුදෙනුකරුවන් වෙත ප්‍රේෂණය කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගන්න.

IV. එස්.එම්.ඊ බැංකුවේ කාල ගිණුම් පද්ධතියේ 2020.07.31දිනට ණය පියවීමේ තත්ව වාර්තාව අනුව, සම්පූර්ණයෙන් පියවූ ණය සඳහා රු.4,145,335ක බැර ශේෂයක් ඉතිරිව තිබුණි.

මෙම ණය එස්.එම්.ඊ බැංකුවේ භාවිතා කරන ලද ඩිඑම්එස් පද්ධතිය තුළ පවත්වාගෙන යනු ලැබීය. කෙසේ වෙතත්, පද්ධති සීමාවක් හේතුවෙන් ණය කාලය අවසන් වූ පසු ඒ සඳහා පොලී ගණනය කිරීම නතර වේ. එබැවින්, ණය කාලය සම්පූර්ණ කිරීමෙන් පසු ණය පොලිය හස්ථමය ලෙස ගණනය කර ඇත. ඒ අනුව, වාරික අවසන් වීමෙන් පසු යම් කාලසීමාවක් සඳහා පොලිය හර කිරීමකින් තොරව මෙම ණය පියවන ලදී. එබැවින් මෙම බැර ශේෂයන් තහවුරු කිරීමෙන් පසු ආදායම් ගිණුමට ගත යුතු බව නිරීක්ෂණය විය.

ශේෂයන් සැසඳුම් කිරීමට සහ අයකර ගන්නා ලද අතිරික්ත මුදල් තිබේ නම් ගනුදෙනුකරුවන් වෙත ප්‍රේෂණය කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගන්න.

V. ප්‍රතිමූල්‍ය ණය රු. 118,293,138 ක් වූ ණය යෝජනා ක්‍රම/වක්‍රීය අරමුදල් ශේෂයන් පියවීමකින් තොරව දිගු කාලයක් පවතී.

මෙම ශේෂයන් දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ පොදු ලෙජරය තුළ හඳුනාගෙන ඇති අතර, එබැවින්, නීති රෙගුලාසිවලට අනුකූලව සහ අදාළ ආයතන සමඟ සාකච්ඡා කරමින් රැස්කරගත් ඉහත අරමුදල් ඒකාබද්ධ කරමින් නව ණය යෝජනා ක්‍රමයක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට බැංකුව අපේක්ෂා කරයි.

ගෙවිය යුතු මුදල් පියවීමට හෝ ගිවිසුම් අනුව ක්‍රියා කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගන්න.

VI. සම්පූර්ණ අතිරේක ප්‍රතිපාදන

(i) රාජ්‍ය ව්‍යවසාය දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් විසින් නිකුත් කරන ලද 2019.01.10 දිනැති අංක පීඊ/බීඑන්/ආර්ඩීබී/පීඊඑන්/2019 දරණ ලිපියට අනුව, ආර්.ඩී.බී. සමඟ එල්.ඩී.බී. අත්පත් කර ගැනීම / ඒකාබද්ධ කිරීම ඉදිරියට ගෙන යාමට, එල්.ඩී.බී. විසින් දැනටමත් පියවා ඇති මුදල අනුව ඉදිරි බදු වගකීම් ගැලපීම සහ අනාගත තත්වයන් මත ඉහළට කෙරෙන සංශෝධනයන්ට යටත්ව භාණ්ඩාගාර ලේකම්වරයාගේ අනුමැතිය ලබා දී ඇත. කෙසේ වෙතත්, සාධාරණත්වය තක්සේරු කිරීමකින් තොරව රු.398,928,000 හදිසි ප්‍රතිපාදන වෙත මාරු කිරීමෙන් පසු එල්.ඩී.බී. ඒකාබද්ධ පාලන ගිණුම 2021.02.11 දින තුලනය කර ඇත.

දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවත් සමඟ නොවිසඳුණු සමහර බදු ප්‍රශ්න, පවතින නඩු විභාග සහ පැවති ලංකාපුත්‍ර සංවර්ධන බැංකුවෙන් පවරාගෙන ඇති නොපවතින ජංගම වත්කම් ඇති බැවින් ඒවායේ ප්‍රතිඵලය මේ මොහොතේ දැනගත නොහැකි බැවින්, බැංකුවට මෙම ප්‍රතිපාදන තවදුරටත් කරගෙන යාමට සිදුවේ. කෙසේ වෙතත්, මෙම ප්‍රතිපාදන යටතේ පවතින ගැටලු බොහොමයක් මේ වසර අවසානය වන විට විසඳා ගැනීමට අපි බලාපොරොත්තු වෙමු.

ලංකාපුත්‍ර සංවර්ධන බැංකුව අත්පත් කර ගැනීමේ/ ඒකාබද්ධ කිරීමේ අනුමත කොන්දේසි අනුව ක්‍රියා කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගන්න.

(ii) තවද, මහා භාණ්ඩාගාරයට කොටස් නිකුත් කිරීමේ අවශ්‍යතාවය තක්සේරු නොකර රු.76,740,121ක් රඳවාගත් ඉපැයීම්වලට මාරු කර තිබුණි.

2018 නොවැම්බර් 30 දිනට මූල්‍ය ප්‍රකාශන මත පදනම්ව පැවති ලංකාපුත්‍ර සංවර්ධන බැංකුව අත්පත් කර ගැනීම සඳහා වූ මිලදී ගැනීම් ප්‍රතිෂ්ඨාව ගණනය කරන ලදී. එබැවින්, ඒකාබද්ධ කිරීම සිදු වන තෙක් පැවති එල්.ඩී.බී. හි අත්පත් කර ගත් ලාභය රු.76,740,121 මුදල් අමාත්‍යාංශයට ගෙවිය යුතු නොවන බැවින් ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකුවෙහි රඳවා ගත් ලාභයේ කොටසක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

2018.11.30 දිනට එල්.ඩී.බී. හි මූල්‍ය ප්‍රකාශන මත පදනම්ව 2018.12.31 දින සිට කොටස් නිකුත් කර ඇත. කෙසේ වෙතත්, එල්.ඩී.බී. හි ක්‍රියාකාරකම් 2019.03.31 දක්වා අඛණ්ඩව පැවති අතර ඒකාබද්ධ කිරීම 2019.04.01 දින සිට සිදු වූ අතර ඒ අනුව එම කාලය තුළ එල්.ඩී.බී. හි ඉපැයීම් සඳහා මහා භාණ්ඩාගාරයට පක්ෂව කොටස් නිකුත් කළ යුතුය.

1.7 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>I. ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ යොමුව 2.1.1 සහ රාජ්‍ය මුදල් වක්‍රලේඛ පිට්ටි /429 (i)</p>	<p>රාජ්‍ය මුදල් අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්ගේ අනුමැතිය ලබා ගැනීමකින් තොරව බැංකුව විසින් ප්‍රසම්පාදන අත්පොතක් භාවිතා කෙරේ .</p>	<p>ආර්.ඩී.බී. විසින් භාවිතා කරන ලද ආයතනයට විශේෂ වූ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශය මුදල් අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් වෙත යොමු කරන ලද අතර අනුමැතිය සඳහා මුදල් අමාත්‍යාංශය විසින් 2017.02.14 දින ජාතික ප්‍රසම්පාදන කොමිෂන් සභාව (එන්.පී.සී.) වෙත යොමු කර ඇත. එන්.පී.සී. වෙතින් කිසිදු ප්‍රතිචාරයක් නොලැබුණු බැවින් ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශය නැවතත් 2022.03.10 දින රාජ්‍ය මුදල් අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් වෙත යොමු කරන ලදී. කෙසේ වෙතත්, රාජ්‍ය මූල්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයාගෙන් මේ දක්වා කිසිදු ප්‍රතිචාරයක් ලැබී නොමැත.</p>	<p>අදාළ මාර්ගෝපදේශ පිළිපැදීමට අවශ්‍ය පියවර ගන්න.</p>
<p>II. බැංකු පනතේ 2008 අංක 4 දරන නියමයේ 4(8) වගන්තිය</p>	<p>එන්පීඑල් ආපසු ගෙවීම සඳහා බැංකුව එම ණය කරුටම නව ණය පහසුකම් ලබා නොදිය යුතු අතර, මෙලෙස නිමාණ කරන ලද ණය පහසුකම ද එන්පීඑල් ලෙස වර්ගීකරණය කිරීම හා 4 (6) නියමය යටතේ ආපසු ගෙවූ එන්පීඑල් වර්ගීකරණය කළ කාණ්ඩයටම වර්ග කළ යුතුය. කෙසේ වෙතත්, ඉහත සඳහන් නියමයට පටහැනිව බැංකුව විසින් නැවත සකසන ලද ප්‍රාග්ධනය සහ පොලී ගිණුම් ක්‍රියාකාරී කාණ්ඩයට වර්ගීකරණය කර තිබුණි.</p>	<p>2021 අංක 13 දරන CBSL බැංකු නියමයන්ට අනුකූලව ණය පහසුකම් හඳුනා ගැනීම සඳහා නිසි මගපෙන්වීමක් සහිතව 2022.09.19 දිනැති අංක:05/2022 දරන වක්‍රලේඛ මාර්ගෝපදේශයක් බැංකුව විසින් නිකුත් කර ඇත. එබැවින් මෙම ගැටලුව අනාගතයේදී සිදු නොවිය හැක.</p>	<p>අදාළ නියමය පිළිපැදීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගන්න.</p>

III. රජය සතු මූල්‍ය වර්ෂය අවසන් වී ණය සහ අත්තිකාරම් වල අදාළ නියමය ව්‍යවසායන් සඳහා දින 60ක් ඇතුළත කේවල භානිකරණය පිළිපැදීමට අවශ්‍ය වන මෙහෙයුම් කෙටුම්පත් වාර්ෂික සම්බන්ධයෙන් ශාඛා ක්‍රියාමාර්ග ගන්න.

අත්පොතෙහි 6.6 වාර්තාව සහ ගිණුම් නිලධාරීන් විසින් සිදුකළ යුතු විගණකාධිපති වෙත විශාල වැඩ ප්‍රමාණය ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි. හේතුවෙන් කෙටුම්පත් ගිණුම් අවසන් කිරීමේදී අනපේක්ෂිත ප්‍රමාදයක් අත්විඳින ලදී. තවද, වාර්ෂික වාර්තාව කෙටුම්පත් කිරීම ද අනපේක්ෂිත ලෙස ප්‍රමාද වූයේ වාර්ෂික වාර්තාවේ කෙටුම්පතට ඇතුළත් කිරීමට අත්‍යවශ්‍ය නියමිත වාර්තා අවසන් කිරීම ප්‍රමාද වීම හේතුවෙනි.

1.8 බදු රෙගුලාසි වලට අනුකූල නොවීම

විගණන නිරීක්ෂණය

කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම

නිර්දේශය

I. උපයන විට බදු/ඒපීඅයිටී සෑම සේව්‍යෝජකයෙක්ම ඔහුගේ කැමැත්ත ඇතිව ආදායම් බදු ගෙවීමට බැඳී සිටින සෑම සේවකයෙකුගේම රැකියාවෙන් ලැබෙන ඉපයීමෙන් සහ ලාභයෙන් ආදායම් බදු අඩු කළ යුතුය. 2016 අප්‍රේල් 29 දිනැති පොදු ව්‍යවසාය චක්‍රලේඛ අංක පීඊසී 03/2016 ට පටහැනිව, බැංකුව අදාළ සේවකයින්ගේ වැටුප් වලින් අඩු කිරීම වෙනුවට සිය සේවකයින් වෙනුවෙන් 2021 වර්ෂය සඳහා රු. 15,325,245 ක ඒපීඅයිටී බද්දක් ගෙවා ඇත.

සේව්‍යෝජකයා විසින් උපයන විට බදු ගෙවීමේ වාසිය, 2010 දී එක් ආයතනයකට සම්බන්ධ වීමට පෙර පළාත් බැංකු හයේ ස්ථීර සේවකයින් විසින් භුක්ති විඳිමින් සිටියහ. තවද, 2008 අංක 41 දරණ ජරාදේශීය සංවර්ධන බැංකු පනතේ 45(2)(ඕ) වගන්තියේ සඳහන් වන්නේ කලින් ඔවුන් භුක්ති විඳි කොන්දේසි වලට වඩා අඩු නොවූ වාසිදායක කොන්දේසි යටතේ අත්පත් කර ගැනීමේ බැංකුව සේවා නියුක්තිය පිරිනමන බවයි. මෙම පදනම මත සේවකයින්ගේ උපයන විට බදු ගෙවීම වගකීම ආර්ඪිබී බැංකුවේ වියදමක් ලෙස අඛණ්ඩව දරමින් සිටී. මීට අමතරව, ලංකා බැංකු සේවක සංගමය සමඟ ඇති සාමූහික ගිවිසුමේ විධිවිධාන යටතේ, අනෙකුත් රාජ්‍ය බැංකු මෙන් එම පිළිවෙත අනුගමනය කරමින් සේවකයින්ගේ බදු ගෙවීමේ වගකීම බැංකුව විසින් ගෙවනු ලබයි. තවද, දේශීය ආදායම් පනත මගින් මෙය තහනම් කිරීමට නොවේ.

අදාළ නියමයට අනුගත වීමට අවශ්‍ය පියවර ගැනීම සහ ඒ අනුව බදු ගෙවීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගන්න.

II. ආදායම් බදු

(i) පෙර වර්ෂය සඳහා උන මෙම මුදල පැවති ලංකාපුත්‍ර සංවර්ධන ප්‍රතිපාදන යටතේ බැංකුවට අදාළව අතිරේක බදු අය රු.54,420,291 ක් ආදායම් බදු කිරීමක් ලෙස හඳුනාගෙන ඒ අනුව වියදම් ගිණුමට හර කර ගිණුම් පිළියෙල කරන ලදී. කෙසේ නිබුණි. කෙසේ වෙතත්, ඉහත වෙතත්, මේ සම්බන්ධයෙන් වැඩිදුර ගිණුම්කරණ ක්‍රමය සඳහා තහවුරු කරගැනීම මේ වන විට සිදු කිසිදු හේතුවක් විගණනයට කෙරේ. ඉදිරිපත් නොවුණි.

(ii) 2021.12.31 දිනට දේපළ මේ පිළිබඳව බදු උපදේශකවරුන් පිරියත සහ උපකරණ සමඟ සාකච්ඡා කර අවශ්‍ය වුවහොත් සටහනෙහි බැහැර කිරීමේ බදු ගණනය කිරීමේදී අවශ්‍ය නිවැරදි ද්‍රව්‍ය පිරිවැය හා සහ ආදායම් කිරීම් මෙම වසරේ නොවැම්බර් බදු ගණනය කිරීම අතර මාසය අවසන් වන විට බදු වාර්තා රු.6,197,961 ක වෙනසක් ගොනු කිරීමේදී සිදු කරනු ලැබේ. නිරීක්ෂණය වී ඇත.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1. මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු. 775,504,600 ක ලාභයක් වූ අතර ඊට අනුරූප ඉකුත් වර්ෂයේ ලාභය රු. 1,013,448,401ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි, රු. 237,943,801, හෙවත් සියයට 23.5 ක පිරිහීමක් නිරීක්ෂණය විය. මෙම පිරිහීමට ජර්ධන හේතු වන්නේ හානිකරණ වියදම් ඉහළ යාම සහ කාර්යමණ්ඩල වියදම් ඉහළ යෑමයි.

2.2. ප්‍රධාන ආදායම් හා වියදම් විෂයන්වල ප්‍රවණතා විශ්ලේෂණය

සමාලෝචිත වර්ෂය හා පෙර වර්ෂය සමඟ සසඳන ලද ප්‍රධාන ආදායම් හා වියදම් විෂයන්වල විශ්ලේෂණය පහත පරිදි වේ.

විස්තරය	විචලනය වැඩිවීම/ (අඩු වීම)	විචලනය ප්‍රතිශතය	විචලනය සඳහා හේතුව
-----	-----	-----	-----
	(රු. මිලියන)		
ණය හා අත්තිකාරම් මත පොලී ආදායම	807	4.2	දළ ණය ප්‍රමාණය සියයට 13 කින් වැඩි වීම
පාරිභෝගික තැන්පතු මත පොලී වියදම	2,465	22.5	පොලී අනුපාත අඩුවීම
හානිකරණ වියදම්	1,245.8	61.95	ණය කළමි ගුණාත්මක භාවය අඩුවීම සහ රටේ වත්මන් ආර්ථික තත්ත්වය

2.3. අනුපාත විශ්ලේෂණය

පවතින තොරතුරු අනුව, බැංකුවේ වැදගත් අනුපාතයන් සහ අංශ අනුපාතයන් සමාලෝචිත වර්ෂය හා පෙර වර්ෂය සමඟ සැසඳීම පහත පරිදි වේ.

	ආංශික අනුපාත (බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවල)		
	2021 ----- ප්‍රතිශතය	2020 ----- ප්‍රතිශතය	2020 ----- ප්‍රතිශතය
ලාභදායී අනුපාත			
ශුද්ධ ලාභ අනුපාතය (බ.ප.ලා)	13.9	1.25	1.66
ශුද්ධ පොලී ආන්තිකය	4.57	6.08	5.39
පොලී ආදායම මත ශුද්ධ පොලී ආදායම	44.83	57.98	46.97
මුළු ආදායම මත පොලී නොවන ආදායම	2.55	3.87	4.81
පොලී ආදායම මත පොලී පිරිවැය	55.17	42.02	53.03
මෙහෙයුම් වියදම් මත පිරිස් වියදම්	55.68	80.1	77.54
සාමාන්‍ය වත්කම් මත ප්‍රතිලාභ (බ.ප.ලා)	1.33	0.13	0.19
ස්කන්ධය මත ප්‍රතිලාභ	21.54	1.99	2.67
කොටසක ඉපැයුම		0.56	0.74
වත්කම් තත්ත්වය			
අක්‍රිය අත්තිකාරම් අනුපාතය	6.47	8.71	10.11
ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණවත්බවේ අනුපාත			
පොදු ප්‍රාග්ධන ස්ථර 1 ප්‍රාග්ධන අනුපාතය	7.5	8.72	10.34
මුළු ස්ථර 1 ප්‍රාග්ධන අනුපාතය	8.5	8.72	10.34
මුළු ප්‍රාග්ධන අනුපාතය	12.5	14.27	14.94
ද්‍රවශීලතා අනුපාත			
ව්‍යවස්ථාපිත ද්‍රවශීලතා වත්කම් අනුපාතය	20	26.18	29.3

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1. කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ දැක්වීම	අදහස්	නිර්දේශය
I. වාහන අපහරණය			බැංකුවේ අරමුදල් සහ ආවිතා අවශ්‍ය
(i) තක්සේරු කළ අවම අපහරණ අගය සහ ලංසු අගයන් අතර සැලකිය යුතු වෙනස්කම් නිරීක්ෂණය විය. එබැවින් වාහන 13 ක අවම අපහරණ වටිනාකම තක්සේරු කිරීමේදී ඇස්තමේන්තු කිරීමේ	මෝටර් වාහන තක්සේරු කිරීම සිව් දෙනෙකුගෙන් යුත් කමිටුවක් විසින් සිදු කරන ලද අතර ඉන් සාමාජිකයින් දෙදෙනෙකු බාහිර වෘත්තිකයන් වේ. තවද, වාහන විකිණීම සඳහා		එලදායීව කාර්යක්ෂමව කිරීමට ක්‍රියාමාර්ග ගන්න.

ක්‍රියාවලියේ විශ්වසනීයත්වය සහ ඊට සම්බන්ධ පුද්ගලයින්ගේ වෘත්තීයභාවය ගැටලුසහගතය.

තක්සේරු කිරීමෙන් පසු සැලකිය යුතු කාලයක් ගත වී ඇති අතර, මෝටර් රථ ආනයනය අත්හිටුවීම හේතුවෙන් එම කාලය තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ පාවිච්චි කරන ලද වාහනවල මිල ගණන් සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගොස් ඇත.

(ii) මෝටර් රථ ආනයනය සීමා කිරීම හේතුවෙන් වෙළඳපොළේ පවතින මෝටර් රථ සඳහා ඇති ඉල්ලුම ඉහළ යමින් පවතින බැවින් වැඩිම ලංසුව වාහනය සඳහා සාධාරණ තක්සේරුවක් වේද යන්න ගැටලුසහගතය.

මෝටර් රථ ආනයනය සීමා කිරීම හේතුවෙන් ඇස්තමේන්තුගත වටිනාකමට වඩා සැලකිය යුතු ඉහළ වටිනාකමකට වාහන අලෙවි වී ඇත. කෙසේ වුවද, විනිවිද පෙනෙන පොදු ටෙන්ඩර් පටිපාටියකින් වාහන අලෙවි කරන ලදී.

3.2. මතභේදයට තුඩුදෙන ගනුදෙනු

විගණන නිරීක්ෂණය

කළමනාකාරිත්වයේ දැක්වීම

අදහස්

නිර්දේශය

හම්බන්තොට ශාඛාව විසින් පුද්ගලික ඇප දෙකක් මත 2013.11.23 දින පාරිභෝගිකයෙකුට රු.900,000ක වගා ණය ලබා දී තිබුණි.

(i) වෙනත් ණයක් සඳහා අත්සන් කරන ලද ඇපකරුවන් හා ඉදිරිපත් කරන ලද 2017 අගෝස්තු සහ සැප්තැම්බර් මාසවල වැටුප් පත්‍රිකා එම ඇපකරුවන්ට නොදන්වා ශාඛාව විසින් මෙම ණය සඳහා භාවිතා කර ඇත. ඉහත ණය මුදල කෙසෙල් වගාව සඳහා ලබා දී තිබූ අතර අක්කර 5ක් වගා කිරීමේ පදනම මත වියදම් ඇස්තමේන්තුව සකස් කර තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, ප්‍රදානය කිරීමේ ලිපියට අනුව ඉඩමේ සැබෑ ප්‍රමාණය අක්කර 2 රුඩ් 2 ක් වූ අතර, එබැවින් ඇස්තමේන්තුවේ නිරවද්‍යතාවය සැක සහිත විය. ප්‍රදානය කිරීමේ ලිපියට අනුව ඉඩම තිස්සමහාරාමයේ තිබුණත් ණය

මෙම සිද්ධිය ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකුවෙහි විමර්ශන ඒකකය විසින් විමර්ශනය කරන අතර මූලික විමර්ශනය සිදු කර විමර්ශන වාර්තාවක් බැංකුවේ සේවක කමිටුව වෙත ඉදිරිපත් කර ඇත. අදාළ සේවකයාගෙන් ප්‍රකාශ ලබා ගැනීමට කමිටුව සේවකයාගෙන් ලැබුණු ප්‍රකාශ නැවත සේවක කමිටුවට ඉදිරිපත් කරන ලදී. ප්‍රකාශ සමාලෝචනය කිරීමෙන් වෝදනා පත්‍ර නිකුත් කිරීමට තීරණය කළ අතර වෝදනා පත්‍රවලට ප්‍රතිචාර වශයෙන් ලද ප්‍රකාශ මේ වනවිට සේවක කමිටුවට ඉදිරිපත් කිරීමට නියමිතය.

වගකිවයුතු පාර්ශ්වයන්ට එරෙහිව අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම සහ බැංකුවට ගෙවිය යුතු මුදල් අයකර ගැනීමට අවශ්‍ය කටයුතු කරන්න. තවද බැංකුවේ අභ්‍යන්තර පාලනය ශක්තිමත් කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

අවශ්‍යතා පරීක්ෂණ වාර්තාවට අනුව ඇත්ත වශයෙන්ම එය පිහිටා තිබුණේ හම්බන්තොට ප්‍රදේශයේය. තවද, වගා කිරීමට ගනුදෙනුකරුට ඇති අයිතිය සම්බන්ධයෙන් කිසිදු තහවුරු කිරීමක් බැංකුවේ නොතිබුණි.

(ii) අංක 2015/30 මූල්‍ය චක්‍රලේඛය (ණය පොලී අනුපාත) අනුව සියයට 16 ක පොලී අනුපාතයක් මත ඉහත ණය අනුමත කර තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, එය ශාඛාවේ දෙවන නිලධාරියා විසින් පරිගණක ගත කර තිබූ අතර පොලී අනුපාතය සියයට 16 වෙනුවට සියයට 12ක් ලෙස පරිගණක ගත කර තිබුණි. තවද, මෙම ණය මුදල සඳහා බැංකුව විසින් මාස 6ක සහන කාලයක් ලබා දී තිබුණි.

(iii) ණය ඉල්ලුම්පත්‍රය සැකසීමේ සිට අනුමත කිරීම සහ පරිගණක ගත කිරීම දක්වා මෙම ණය මුදල සඳහා අභ්‍යන්තර පාලනයට පටහැනිව ශාඛාවේ සේවය කරන දෙවැනි නිලධාරියා සෘජුව මැදිහත් වී ඇති බව බැංකු නිලධාරීන්ගේ ලිඛිත ප්‍රකාශවලින් තහවුරු විය. ඉහත ණය ශාඛා කළමනාකරු විසින් නිර්දේශ කර ඇති අතර දිස්ත්‍රික් ණය කමිටුව විසින් අනුමත කර ඇති අතර පද්ධතියේ පොලී අනුපාත වෙනස හේතුවෙන් බැංකුවට රු.101,151 ක අලාභයක් දැරීමට සිදු විය.

3.3. මානව සම්පත් කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ දැක්වීම	අදහස්	නිර්දේශය
-----	-----	-----	-----
I. වැටුප් සහ වැටුප් නොවන ප්‍රතිලාභ			සේවකයින්ගේ
(i) 2011 වසරට සාපේක්ෂව 2021.12.31 දිනට බැංකුවේ සේවකයන්ගේ මූලික වැටුප් සියයට 243 සිට සියයට 639	අනෙකුත් රාජ්‍ය බැංකුවල වැටුප් පරිමාණයට ගැලපෙන පරිදි වැටුප් සංශෝධනයක් සිදු කර ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ අනෙකුත්		කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ නංවමින් බැංකු අරමුදල් ඵලදායීව භාවිතා කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ගන්න.

දක්වා වැඩි කර තිබුණි. මූලික වැටුප් 2012-2014 සාමූහික ගිවිසුමෙන් සියයට 13 සිට සියයට 57 දක්වාද, 2015-2017 සාමූහික ගිවිසුමෙන් සියයට 54 සිට සියයට 126 දක්වා ද, 2018-2020 සාමූහික ගිවිසුමෙන් සියයට 50 සිට සියයට 66 දක්වා සහ 2021 දී සියයට 26 සිට සියයට 33 දක්වා ද වැඩිවී තිබුණි.

රාජ්‍ය බැංකු හා සසඳන විට, දී ඇති කාල සීමාව තුළ ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකුවෙහි වැටුප් පරිමාණයන් ඉතා අඩු මට්ටමක පැවතුනි. අනෙකුත් රාජ්‍ය බැංකු සමඟ වැටුප් පරිමාණයන් සමාන කිරීම සඳහා බැංකුව සහ සංගමය අතර පසුගිය වසර 10 තුළ සාමූහික ගිවිසුම්වලට එළඹ ඇත. වැටුප් තල සමාන කිරීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස එවැනි වැටුප් වැඩි වීමේ ප්‍රතිශතයක් පෙන්වුම් කර ඇත.

(ii) සාමූහික ගිවිසුමේ ඇතුළත් විශේෂ ශ්‍රේණි සහ අනෙකුත් කාර්ය මණ්ඩල කාණ්ඩ දෙකෙහිම දළ වැටුප් වර්ධක අනුපාත සඳහා අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලැබී තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, ජීවන වියදම් දීමනාව ගැලපීම හේතුවෙන් මූලික වැටුප් වැඩි කිරීමේ අනුපාතය සේවකයින්ගේ අනුමත දළ වැටුප් අනුපාතයට වඩා වැඩි ය.

වැටුප් වැඩි කිරීම කළමනාකාරිත්වය සහ වෘත්තීය සමිති අතර ඇතිකරගත් සාමූහික ගිවිසුමට අනුව සිදු කර ඇත. ඒ අනුව එකඟ වූ දළ වැටුප් වර්ධක අනුපාතයට අනුකූලව වැටුප් වැඩි කරන ලදී. එබැවින් එකඟ වූ දළ වැටුප් අනුපාතයට වඩා වැඩි අනුපාතයකින් මූලික වැටුප වැඩි වී ඇත.

(iii) ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකුවෙහි වැටුප් සංශෝධනය තීරණය කිරීමේදී අනෙකුත් බැංකු වල වැටුප් සංශෝධන සලකා බලා ඇත. කෙසේ වෙතත්, වත්කම් පදනම, ලාභ මට්ටම්, සේවක සංඛ්‍යාව සහ ශාඛා සංඛ්‍යාව සමාන නොවන බැවින් එම බැංකුවල යොදාගත් වැටුප් සංශෝධන සෘජුවම ආර්.ඩී.බී. සමඟ සැසඳිය නොහැක.

ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකුව වාණිජ බැංකුවක් නොවේ. නමුත් බොහෝ වාණිජ බැංකුවලට වඩා ගණුදෙනුකාර පදනම වෙනස් වූ විශේෂිත බැංකුවකි. ශාඛා ජාලය සංසන්දනය කිරීමේදී, ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකුව තුන්වන ස්ථානයට පත්වේ. ග්‍රාමීය ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීමට දායක වන ග්‍රාමීය ජනතාවට ප්‍රවේශ විය හැකි සහ දැරිය හැකි ණය පහසුකම් ලබා දෙමින් ඔවුන්ගේ ජීවන තත්ත්වය ඉහළ නැංවීමේ අරමුණින් බැංකුව පිහිටුවා ඇත. මූලිකවම ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකුව පදනම් වී ඇත්තේ "බෙයා ෆුට් බැංකු සංකල්පය" මතය. සේවකයෙකු සඳහා ණය මුදල අඩු වුවද, එක් සේවකයෙකු සඳහා ණය ප්‍රමාණය අනෙක්

බැංකුවට වඩා බොහෝ සෙයින් සමාන හෝ වැඩි වනු ඇත. එබැවින් වත්කම් පදනම, ලාභ මට්ටම් ආදිය සමඟ පමණක් සංසන්දනය කිරීම ප්‍රායෝගික නොවේ.

(iv) බැංකුව එක් සේවකයෙකු සඳහා වසරකට රුපියල් මිලියන 2.82 ක පිරිවැයක් දැරූ නමුත්, 2021 වර්ෂය සඳහා සේවකයෙකු වෙනුවෙන් උපයා ඇති ලාභය රුපියල් මිලියන 0.12 ක් පමණි.

අනෙකුත් බැංකුවල ගනුදෙනුකාර පදනම මෙන් නොව, ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකුව හි ගනුදෙනුකාර පදනම මෙම ආර්ථික තත්ත්වයන් හේතුවෙන් සැලකිය යුතු ලෙස පීඩාවට පත් වූ ග්‍රාමීය, අඩු ආදායම්ලාභී පවුල්වල වේ. එබැවින්, ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකුව දැරිය හැකි මට්ටමේ ණය පහසුකම් ලබා දෙමින් ක්ෂුද්‍ර, කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ කර්මාන්තවල සිය ගනුදෙනුකරුවන් සවිබල ගන්වයි. කොවිඩ් - 19 වසංගතය සහ රටෙහි පවතින තත්ත්වය හේතුවෙන්, ණය කළඹේ පොලී ආදායම අත්හැරීම නිසා බැංකුවේ පොලී ආදායම සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වී ඇත. එබැවින් සේවකයකුගේ ලාභය ද අඩු විය.

(v) 2021 වසර සඳහා බැංකුවේ ශුද්ධ මෙහෙයුම් ආදායමේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස පුද්ගල වියදම් සියයට 66 ක් වූ අතර අනෙකුත් බැංකු අතර ඉහළම අගය නියෝජනය කරයි.

ඉහත (iv) හි සඳහන් කළ හේතු නිසා ශුද්ධ මෙහෙයුම් ආදායම විශාල ලෙස අඩු විය. එබැවින් බැංකුවේ ශුද්ධ මෙහෙයුම් ආදායමේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස පුද්ගල වියදම් ද වැඩි විය.

II. 2021 වර්ෂය තුළ සේවය කළ වැඩබලන සාමාන්‍යාධිකාරීවරයා

(i) 2019.12.19 දිනැති 2019 අංක 09 දරන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු නියමයට අනුව, ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රියාත්මක වන වෙනත් බලපත්‍රලාභී බැංකුවක අධ්‍යක්ෂවරයකු හෝ ප්‍රධාන විධායක නිලධාරියකු ඔහුගේ/ඇයගේ කාර්යාලය අවසන් කළ දිනයේ සිට මාස 6ක

මුදල් අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් විසින් නිකුත් කරන ලද 2020.10.26 දිනැති අංක එම්එස්1/ බීඕඩී/පීඑස්බී ලිපියට අනුව, භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂවරියක බැංකුවේ වැඩ බලන සාමාන්‍යාධිකාරීවරයා ලෙස පත් කර තිබුණි. මෙම

අනාගතයේදී ස්ථාපිත උපදෙස් හා වක්‍රලේඛ පිළිපැදීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගන්න.

කාලය ඉකුත්වීමට පෙර පත්වීම බැංකු පාලනයෙන් බලපත්‍රලාභී බැංකුවක ඔබ්බට සිදු කර ඇත. අධ්‍යක්ෂවරයකු හෝ ප්‍රධාන විධායක නිලධාරියකු ලෙස පත් නොකළ යුතුය. කෙසේ වෙතත්, ඉහත කරුණට පටහැනිව මුදල් අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්වරයා විසින් නිකුත් කරන ලද 2020.10.26 දිනැති අංක එම්එල්1/බීඕඩී/පීඑස්බී ලිපියට අනුව, භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂවරයක බැංකුවේ වැඩ බලන සාමාන්‍යාධිකාරීවරයා ලෙස පත් කර තිබුණි.

(ii) ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් නිකුත් කරන ලද 2019.12.19 දිනැති 2019 අංක 01 දරන බැංකු පනතේ නිර්ණය අනුව, බලපත්‍රලාභී බැංකුවල ප්‍රධාන විධායක නිලධාරී සහ විධායක කාර්යයන් ඉටු කරන අනෙකුත් නිලධාරීන් සුදුසු සහ යෝග්‍ය පුද්ගලයන් විය යුතුය. කෙසේ වෙතත්, වැඩබලන සාමාන්‍යාධිකාරීවරයාගේ සුදුසුකම් සහ යෝග්‍යතාවය මහ බැංකුව වෙත ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි. තවද, ඉහත වැඩබලන සාමාන්‍යාධිකාරීවරයාගේ පත්වීම 2008 අංක 41 දරන ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකු පනතේ 26 වැනි වගන්තියට පටහැනි වේ.

මුදල් අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් විසින් නිකුත් කරන ලද 2020.10.26 දිනැති අංක එම්එල්1/ බීඕඩී/පීඑස්බී ලිපියට අනුව, භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂවරයක බැංකුවේ වැඩ බලන සාමාන්‍යාධිකාරීවරයා ලෙස පත් කර තිබුණි. මෙම පත්වීම බැංකු පාලනයෙන් ඔබ්බට සිදු කර ඇත.

III. 2022 දී සාමාන්‍යාධිකාරී පත්වීම
 2022.01.28 දින පැවති සාමාන්‍යාධිකාරී සම්මුඛ පරීක්ෂණය සඳහා ලබා දී ඇති ලකුණු සම්බන්ධයෙන් පහත නිරීක්ෂණ සිදු කරනු ලැබේ.

(i) ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකු පනතට අනුව, ඉහත තනතුර සඳහා අවම සුදුසුකම් වූයේ පිළිගත් විශ්වවිද්‍යාලයකින් උපාධියක් සමඟ පශ්චාත් උපාධි සුදුසුකම් හෝ බැංකු

මූලික සුදුසුකම් සඳහා ලකුණු වෙන් කිරීමක් සිදු කර නොමැති අතර අවම සුදුසුකම්වලට වඩා ඉහළ සුදුසුකම් සඳහා ලකුණු ලබා දෙන බව අනුමත ලකුණු

සම්මුඛ පරීක්ෂණයේ දී ලබා දී ඇති ලකුණුවල හඳුනාගත් වැරදි නිවැරදි කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගන්න. තවද, අයදුම්කරුවන්ගේ නිපුණතා සැලකිල්ලට ගනිමින් නිකුත් කරන ලද චක්‍රලේඛ සහ මාර්ගෝපදේශවලට අනුකූලව වඩාත් සුදුසු

හෝ වෙනත් අදාළ ක්ෂේත්‍රයක වෘත්තීය සුදුසුකමයි. එබැවින්, පිළිගත් විශ්ව විද්‍යාලයකින් ලබා ගන්නා උපාධිය සමඟ පශ්චාත් උපාධි සුදුසුකම, වෘත්තීය සුදුසුකමට සමාන වන අතර, සමාන සුදුසුකම් සඳහා සමාන ලකුණු වෙන් කර නොතිබූ බැවින් එම සුදුසුකම් දෙකම ඇති අපේක්ෂකයින් සඳහා වෘත්තීය සුදුසුකම ඇතුළත් වීමේ අවශ්‍යතාවය ලෙස බැංකුව සලකා බැලිය යුතුය. 2019.10.02 දින සාමාන්‍යාධිකාරී පත්කිරීමේදී පැවති සම්මුඛ පරීක්ෂණය සඳහා ද එම පරිචය අනුගමනය කර තිබූ අතර සුදුසුකම් දෙකම ඇති අපේක්ෂකයින් සඳහා වෘත්තීය සුදුසුකම් ඇතුළත් වීමේ අවශ්‍යතාවය ලෙස සලකනු ලැබීය. කෙසේ වෙතත්, බැංකුව විසින් අනෙකුත් අයදුම්කරුවන් දෙදෙනා සඳහා ඔවුන්ගේ මූලික සුදුසුකම වෘත්තීය සුදුසුකම ලෙස සලකා ලකුණු 4 ක් සහ ලකුණු 3ක් ලබා දී නොතිබුණි.

දීමේ ක්‍රමයේ පැහැදිලිව සඳහන් කර ඇත. 2008 අංක 41 දරන ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකු පනතේ 26(1)(අ) වගන්තිය අනුව අපේක්ෂකයකු සුදුසුකම් ලබා ඇත්නම් එය දෙවරක් සලකා බැලිය නොහැක.

සුද්ගලයින් බඳවා ගැනීමට/ උසස් කිරීමට සෑම පියවරක්ම ගත යුතු අතර බඳවා ගැනීම් සහ උසස්වීම් ක්‍රියාවලියේ විනිවිදභාවය පවත්වා ගත යුතුය.

(ii) 2022.01.12 දිනැති අංක 2022/2927 දරණ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල පත්‍රිකාවේ තීරණයට අනුව, වයස සඳහා සෘණ ලකුණු ඉවත් කර පෙර සම්මුඛ පරීක්ෂණයේදී භාවිතා කළ ලකුණු ලබාදීමේ ක්‍රමය යෙදීමට තීරණය කර තිබුණි. 2019 දී පැවති පෙර සම්මුඛ පරීක්ෂණයේදී අයදුම්කරුවන්ගේ ආශ්‍රිත සාමාජිකත්වය හෝ අධි සාමාජිකත්වය සඳහා පිළිවෙලින් අමතර ලකුණු 2ක් හෝ ලකුණු 3ක් ලබා දී තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, මෙම සම්මුඛ පරීක්ෂණයේදී බැංකුව එවැනි ලකුණු ලබා දී නොතිබුණි.

පහත සඳහන් අවස්ථා වලදී ලකුණු කිරීමේ යෝජනා ක්‍රමය සංශෝධනය කර ඇත.

- (i) වයස සඳහා සෘණ ලකුණු ඉවත් කිරීම - (2022.01.06 දින මණ්ඩල අනුමැතිය ලබා දෙන ලදී)
- (ii) ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකරණ මට්ටම ලෙස සහකාර සාමාන්‍යාධිකාරී සහ ඉහළ පළපුරුද්ද නිර්වචනය කිරීම (2021.09.23 දින මණ්ඩල අනුමැතිය ලබා දී ඇත)

(iii) ලකුණු කිරීමේ ක්‍රමයට අනුව, පන්තියක් සමඟ උපාධිය සමත් අපේක්ෂකයෙකුට අමතර ලකුණු 1ක් ලැබේ. එහෙත් පන්තියක් සමඟ

අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය 2019.09.06 දින පැවති රැස්වීමේදී විසින් අනුමත කරන ලද ඉහත සංශෝධන හැරුණු විට මණ්ඩලය එම ලකුණු කිරීමේ ක්‍රමයම භාවිතා කර ඇත.

උපාධිය ලබාගත් අයදුම්කරුවන්ට එවැනි අමතර ලකුණු 1ක් ලබාදී නොතිබුණි.

(iv) ඉහත සම්මුඛ පරීක්ෂණය සභාපති සහ සමාදේශී රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් ඇතුළු අධ්‍යක්ෂවරුන් 6 දෙනෙකු විසින් පවත්වන ලදී. සමහර අධ්‍යක්ෂවරුන් අපේක්ෂකයින් 3 දෙනාටම එකම ලකුණු ලබා දී ඇති අතර අනෙක් අධ්‍යක්ෂවරුන් එක් අපේක්ෂකයෙකු සඳහා උපරිම ලකුණු වලට ආසන්නව ලබා දී ඇත. තවද, සමහර අයදුම්කරුවන් සඳහා සම්මුඛ පරීක්ෂණයේදී ලබා දී ඇති ලකුණු ඔවුන්ගේ අයදුම්පත් පිළිබඳ විෂය දැනුමට අදාළ ඉදිරිපත් කරන ලද තොරතුරු සමඟ ගැටලු සහගත බව නිරීක්ෂණය විය. තෝරාගත් අයදුම්කරුගේ විෂය දැනුම සඳහා එක් අධ්‍යක්ෂවරයෙක් ලකුණු 18ක් ලබා දී තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, ඉදිරිපත් කරන ලද අයදුම්පත්‍රයේ තොරතුරු තාක්ෂණ, මූල්‍ය සහ අලෙවිකරණය පිළිබඳ පළපුරුද්ද පිළිබඳ විස්තර නොතිබූ අතර, එබැවින් විෂය දැනුම සඳහා ලකුණු 20 න් 18 ක් ලබා දීම ගැටලු සහගත වේ.

මෙම සම්මුඛ පරීක්ෂණ මණ්ඩලය සමාදේශී, ගෘහ ආර්ථිකය, ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය, ස්වයං රැකියා සහ ව්‍යාපාර සංවර්ධන රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් සහ ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකුවේ සභාපතිවරයා ඇතුළු අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ 06 දෙනෙකුගෙන් සමන්විත විය. ස්වාධීනව තාර්කික ආකාරයෙන් ලකුණු ලබා දීම සිදුකර ඇත.

4. ගිණුම්කටයුතුභාවය සහ යහපාලනය

4.1. සංයුක්ත සැලැස්ම

විගණන නිරීක්ෂණය

2021 වර්ෂය සඳහා අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමත සංයුක්ත සැලැස්මක් නොතිබුණ අතර 2022-2024 සඳහා පිළියෙල කරන ලද සංයුක්ත සැලැස්ම අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය අනුමත කර තිබුණි.

කළමනාකාරිත්වයේ දැක්වීම

ආයතනික සැලැස්ම සකස් කිරීම 2021 වර්ෂය ආරම්භයේදී ආරම්භ කරන ලදී. කොවිඩ්-19 වසංගතය හේතුවෙන් රට තුළ එවකට පැවති තත්ත්වය හේතුවෙන් වසර අවසානය දක්වාම මෙම ක්‍රියාවලිය අඛණ්ඩව සිදු විය.

අදහස්

නිර්දේශය

උපාය මාර්ගික සැලසුම් කඩිනමින් සකස් කර සැලසුම්වල දක්වා ඇති පරිදි ඉලක්ක සපුරා ගැනීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම.